Teknologiateollisuus

Viite: Sähköpostitse saapunut asiantuntijalausuntopyyntönne 7.10.2021, LiV 15.10.2021

U-kirje 50/2021 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kestävän lentoliikenteen tasapuolisuuden varmistamisesta (uusiutuvien lentopolttoaineiden käytön edistäminen Euroopan unionin alueella)

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa ja esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraava:

Tiivistelmä lausuntomme pääviesteistä:

- Teknologiateollisuus ry tukee U-kirjeessä kuvattua Suomen kantaa.
- Kannatamme EU-tason toimia uusiutuvien lentopolttoaineiden käytön lisäämiseksi.
- Valittavat toimet tulee toteuttaa tavalla, joka vähentää tehokkaasti lentoliikenteen päästöjä, ehkäisee hiilivuotoa ja huomioi lentoliikennealan toimintaedellytykset sekä jäsenvaltioiden saavutettavuuden.
- Globaali kehitys avaa paitsi suomalaisille uusiutuvien polttoaineiden valmistajille, myös kehittyvälle vetyklusterille kiinnostavia uusia markkinoita ja edelleen vientimahdollisuuksia.
- Synteettisten sähköpolttoaineiden kehittämiseen ja tuotantoon panostaminen on tärkeää.
- Asetusehdotuksen käyttöönotto lisäisi lentoliikenteen kustannuksia arviolta 40 miljoonalla eurolla vuosittain vuoden 2030 tilanteessa. Aloitteen kustannus- ja päästövähennysvaikutuksia on kuitenkin tarkasteltava yhdessä muiden FF55-ilmastopaketin aloitteiden kanssa.
- Ilmailu on globaali toimiala, joten EU:n ja alan kansainvälisen järjestön ICAOn päästövähennystavoitteiden ja toimien yhteensovittaminen on ensiarvoisen tärkeää.
- EU:n tulee vahvistaa vaikuttamistaan ICAOssa, jotta päästöjen vähennystoimet saadaan globaalisti tasaveroisiksi ja vaikuttavimmaksi.
- Maksutulot tulisi kanavoida alan ilmastotoimia palveleviin toimiin.

Lausunto

Tausta ja kannanmuodostuksen kohteena oleva komission esitys

Euroopan komissio julkaisi 17.9.2020 tiedonannon EU:n vuoden 2030 ilmastotavoitteen kiristämisestä, jolla toimeenpannaan EU:n ilmastolailla (2021/1119) asetettuja tavoitteita vähentää EU:n nettokasvihuonekaasupäästöjä vähintään 55 %:lla vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 1990 sekä saavuttaa vuoteen 2050 mennessä EU-tasolla kollektiivisesti ilmastoneutraalius.

Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

Osana 55-valmiuspakettia komissio antoi myös asetusehdotuksen uusiutuvien lentopolttoaineiden käytön edistämisestä (ReFuelEU Aviation). Muita lentoliikenteen päästöihin vaikuttavia komission aloitteita ovat ehdotus päästökauppadirektiivin muuttamisesta lentoliikenteen osalta, asetusehdotus vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfrastruktuurista sekä energiaverodirektiivin muutosehdotus, joka sisältää lentoliikenteen polttoaineiden verovapauden poiston EU:n sisäisessä liikenteessä.

ReFuel Aviation -asetusehdotuksen 4 artiklassa asetetaan lentopolttoaineen toimittajille velvollisuus varmistaa, että EU:n lentoasemilla tarjolla olevassa lentopolttoaineessa on tietty osuus uusiutuvaa lentopolttoainetta ja synteettistä sähköpolttoainetta. Sekoitevelvoite kasvaisi asteittain vuoteen 2050 edetessä. Toisaalta lentoyhtiöiden tulisi 5 artiklan mukaisesti tankata vähintään 90 % vuotuisesta EU:n lentoasemilta lähteviin lentoihin tarvittavasta lentopolttoaineen määrästä. Lisäksi EU:n lentoasemien tulee ryhtyä tarvittaviin toimiin uusiutuvien lentopolttoaineiden käytön mahdollistamiseksi (6 artikla). Velvoite koskisi vähintään miljoonan matkustajan lentoasemia, joita Suomessa ovat Helsinki-Vantaa ja Oulu.

Valtioneuvosto on todennut kirjelmässään, että komission ehdottama harmonisoiva sääntelyä vaikuttaa estävän jäsenvaltioita ottamasta kansallisesti käyttöön kunnianhimoisempia uusiutuvia lentopolttoaineita koskevia toimia, kuten soveltamasta korkeampaa sekoitevelvoitteen tasoa. Tämän arvioidaan estävän voimassa olevan hallitusohjelman uusiutuvia lentopolttoaineita koskevan kirjauksen toteuttamisen tai siihen liittyvän lainsäädännön voimassaolon jatkamisen EU-lainsäädännön soveltamisen alkamisen jälkeen, jos kansalliset velvoitteet poikkeaisivat EU-tasosta. Menettely poikkeaa tältä osin esimerkiksi uusiutuvan energian direktiivissä vakiintuneesta linjasta. Teknologiateollisuus pitää huomiota tärkeänä ja kannattaa eri direktiivien menettelyjen yhdenmukaistamista.

Esityksen vaikutukset teknologiayrityksille

Yhdymme U-kirjeessä esitettyyn arvioon siitä, että uusiutuvien lentopolttoaineiden merkitys lentoliikenteen päästöjen vähentämisessä on hyvin merkittävä, koska vaihtoehtoisten käyttövoimien, kuten sähkön ja vedyn, roolin ennakoidaan olevan muita liikennemuotoja pienempi ja käyttöönotto hitaampaa. Uusiutuvilla lentopolttoaineilla voidaan polttoaineesta riippuen vähentää jopa 80-100 % lentämisen elinkaarilaskettuja hiilidioksidipäästöjä, joten ehdotuksen mukaisilla velvoitteilla voidaan merkittävästi vähentää lentämisen päästöjä. **Kannatamme valtioneuvoston tavoin EU-tason toimia uusiutuvien lentopolttoaineiden käytön lisäämiseksi.**

Globaali kehitys avaa paitsi suomalaisille uusiutuvien polttoaineiden valmistajille, myös kehittyvälle vetyklusterin teknologiatoimittajille kiinnostavia uusia markkinoita ja edelleen vientimahdollisuuksia. Yhdymme U-kirjeessä esitettyyn arvioon siitä, että pidemmällä aikavälillä erityisen tärkeiksi muodostuvat kaikkein kestävimmät uusiutuvat lentopolttoaineet, kuten synteettiset sähköpolttoaineet ja että juuri niiden kehittämiseen ja tuotantoon panostaminen on tärkeää.

Teknologiateollisuus on jo aiemmissa liikennevaliokunnalle toimittamissaan lausunnoissa todennut, että **vientiteollisuudelle sujuvat, kattavat ja kustannustehokkaat lentoyhteydet ovat välttämättömiä.** Esimerkiksi teknologiateollisuuden tuotanto on pääasiassa koneita, laitteita ja komponentteja, joiden koko ja arvo vaihtelevat paljon. Kuljetukset ovat yksittäisten komponenttien kuljetuksista suuriin laitetoimituksiin, kappaletavara- ja pikarahtiliikenteestä vaativiin projektitoimitusten erikoiskuljetuksiin kaikilla kuljetusmuodoilla mukaan lukien lentorahti. **Lentokuljetuksissa tuotteen arvo on tyypillisesti korkea tuotteen massaan nähden ja toimitusketjun suunnittelussa painottuvat kustannustehokkuuden ohella erityisesti toimitusvarmuuden, häiriöttömyyden ja turvallisuuden kriteerit.**

Logistiikka ylipäätään on erittäin tärkeä kilpailutekijä suomalaisille yrityksille. Tutkimusten mukaan teollisuusyritysten kilpailukyvystä syntyy logistiikan kautta noin kolmannes. Suomessa toimivan teollisuuden ja kaupan logistiikkakustannukset ovat 13-14 % liikevaihdosta. Näistä suurimman kustannuserän muodostivat kuljetuskustannukset, joiden osuus on noin 40 % kaikista logistiikkakustannuksista. Kuljetuskustannusten jakautuminen kuljetusmuotojen mukaan vaihtelee kuitenkin suuresti yrityksittäin; **vientiyrityksillä ja kansainvälisillä yrityksillä lentokuljetusten osuus on tyypillisesti muutamien prosenttien luokkaa[1].**

Uusiutuvat lentopolttoaineet ovat tällä hetkellä selvästi fossiilista kerosiinia kalliimpia, joten asetusehdotuksen käyttöönotto lisäisi lentoliikenteen kustannuksia. Elinkeinoelämän piirissä on arvioitu, että ilmaisjaosta luopuminen, vaihtoehtoisten polttoaineiden käytön lisäämistä koskevan ReFuel Aviation-ohjelman lisäkustannus ja lentopolttoaineiden verovapauden poistuminen aiheuttaa lentoliikenteelle vähintään 215 M€ vuotuisen lisäkustannuksen vuoden 2030 tilanteessa. Tästä lausuttavan olevan ns. ReFuel Aviation -ohjelman osuus on arviolta 40 M€.

Teknologiateollisuus pitää lausuttavana olevan ReFuel Aviation -aloitteen tunnistettuja kustannusvaikutuksia kohtuullisina, mutta haluamme valtioneuvoston tavoin korostaa sitä, että aloitteen kustannus- ja päästövähennysvaikutuksia on arvioitava huolellisesti yhdessä muiden FF55-ilmastopaketin ilmailuun vaikuttavien aloitteiden kanssa mahdollisten päällekkäisyyksien ja yhteisvaikutusten tunnistamiseksi. Eri aloitteiden kumuloituva kustannusvaikutus voi vaikuttaa heikentävästi suomalaisen teollisuuden kansainväliseen kilpailukykyyn.

Teknologiateollisuuden mielestä on hyvä ja tärkeää, että myös valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti ehdotukseen synteettisten sähköpolttoaineiden alavelvoitteesta. Kannatamme kirjelmän kirjausta siitä, että **kestävästi tuotettujen uusiutuvien lentopolttoaineiden riittävyyden varmistamiseksi ja velvoitteista aiheutuvien lisäkustannusten**

[1] Kestävää kilpailukykyä logistiikalla ja liikenneverkoilla, ladattavissa verkossa: https://tampere.chamber.fi/assets/tampereenkauppakamari/files/kestavakilpailu.pdf

minimoimiseksi polttoaineiden raaka-aineiden määrää ei tule perusteettomasti rajata.

Teknologiateollisuus kannattaa ehdotuksen tavoitteita, joista tärkeimpiä ovat lentoliikenteen päästöjen vähentäminen ja tasapuolinen kilpailuasetelma koko eurooppalaisella sisämarkkinalla. Lentoliikenteen ReFuel Aviation -ohjelman harmonisoitu toimeenpano tukee tätä tavoitetta, mutta muistutamme valtioneuvoston kirjelmän tavoin siitä, että **ehdotukset eivät sisällä riittävää joustoa jäsenvaltioille**. Pienten lentoasemien, joita on valtaosa Suomen maakunnallisista asemista, ja lentoyhtiöiden vapauttaminen asetuksen velvoitteista on oikea ja välttämätön rajaus.

Valtioneuvoston kanta siitä, että asetusehdotuksen uusiutuvia lentopolttoaineita koskevien velvoitteiden laiminlyöntiin liittyvien seuraamusmaksujen on oltava tehokkaita ja vaikuttavia, on kannatettava. **Teknologiateollisuus kannattaa tulojen käyttöä ilmastoimiin. Haluamme korostaa erityisesti niiden kanavointia alan innovaatioihin ja investointeihin.**

Lisätiedot:

Johtaja Helena Soimakallio
sähköposti: helena.soimakallio@teknologiateollisuus.fi
puhelin: 040 - 550 7706